

AARHUS TEATER

AARHUS TEATER

Direktør **Allan Fridericia**

Teatersekretær **Jesper Gottschalch**

SARA LIDMAN

Et brev, der fortæller lidt om forfatterinden, Sara Lidman, skrevet af stykkets oversætter, redaktør, magister Kjeld Elfelt.

herr teaterdirektør
Allan Fridericia,
Aarhus Teater,
Aarhus.

Vedlagt sender jeg Dem S. L.s manuskript. Jeg er glad, fordi De bad mig om at oversætte S. L.s skuespil. Jeg kan nemlig lide den dame. Forunderlig dame. Har truffet hende mange gange. Og korresponderet med hende fra Krim til Johannesburg; fra Kastales kilde til – Uzbekistan – ja, ja, De tror, det er løgn og latin, dårlig latin. Men det er dog sandt som solens opgang i øst. Hun er elektrisk; en lynafleder, der – tilsyneladende uanfægtet – tager både lyn og torden. Og dog: Til tider bange som en kat i en vandbalje.

Noget i stil med Karin Boye, som jeg har truffet engang; og Edith Södergran, som jeg endnu ser for mig (hendes øjne). Jeg besøgte hende som grøn-grøn – grønnere student i Raivola på Det karelske næs . . . for næsten fyrretyve år siden.

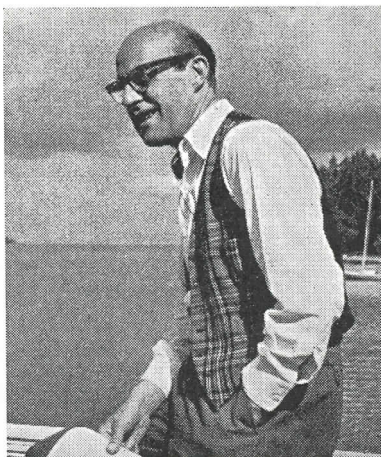
Dette bare for, at De skal vide, hvordan damen er – det må smitte af på stykket – der, efter min mening, er ladet spændt og dog mildt. Dramatik uden drama.

Undskyld en amatør's famlende betragtninger.

Med venlig hilsen
Deres
Kjeld Elfelt.

Gösta Terserus.

AFTENENS INSTRUKTØR

Når man spørger svenske skuespillere »hvordan de begyndte?« får man ofte svaret: hos Gösta Terserus. Dermed hentydes til hans berømte teaterskole, der siden slutningen af trediverne har fostret en lang række skuespillerinder og skuespillere, der nu regnes blandt svensk teaters ypperste.

Gösta Terserus bor i et pittoresk 1700-årstalshus på Nybrokajen i Stockholm. Bygningen var tidligere toldvæsenets vægthus, og det kan man tage symbolsk. For om den svenske instruktør kan man faktisk sige, at hans liv er en vægt – med to skåle – begge fyldt til randen. Den ene med teaterpædagogisk arbejde – den anden med instruktør-opgaver. Denne kombination er ret unik, og har den lige så originale som stimulerende konsekvens, at han som instruktør efterhånden genser de modne kunstnere, som han engang tog ved hånden i sin teaterskole. Ved sådanne gensyn sker det, at temperamentsfulde skuespillerinder falder ham om halsen og viser deres taknemmelighed mod den gamle lærer. For Gösta Terserus er en af Sveriges førende teaterpædagoger, og hans ry som »stifinder«, når det gælder om at opspore og frigøre slumrende Thaliatalenter, er velbegrundet.

Skuespillererhvervet, som han beskæftigede sig med efter elevårene på Dramaten i Stockholm, er helt lagt på hylden, og i 1933 begyndte

han sin instruktørkarriere med at sætte Shakespeares *Helligtrekongersaften* op fulgt af en lang række klassiske og moderne stykker.

Om aftenens forestilling *Job Klokkemagers datter*, som Gösta Terserus tidligere har sat op på Riksteatern, skriver den svenske instruktør:

Der forekommer to titelfigurer i aftenens stykke af Sara Lidman: Simon – også kaldet Job Klokkemager – og hans datter, Ingrid. Jobs rolle er forholdsvis lille – Ingrid har den store, alt dominerende hovedrolle. Men ved siden af de øvrige figurer i stykket spiller noget abstrakt en tredje – og ikke uvæsentlig rolle. – Det er kulden.

Anden afdeling foregår midt om vinteren i februar måned, og som man hører det i dialogen i 32 graders kulde – en ikke usædvanlig temperatur i det øvre Norrland, hvor man kan opleve endnu lavere kuldegrader. Og selvom første afdeling udspilles ved midsommertid, har kulden endnu ikke på dette tidspunkt sluppet sit greb i landet, hvilket de knapt udsprungne birketræer vidner om, sådan som de står – hærgede af jernnætterne (nattefrosten). Men den virkelige kulde råder om vinteren, en kulde – der kan sættes som et symbol for hele stykket.

Dertil kommer så de vældige afstande, som isolerer menneskene. Der kan være mil efter mil mellem gårdene, så beboerne ofte – som en svensk kritiker har sagt – »ikke blot fryser ihjel, de hades ihjel, de vanrøgttes ihjel på mange forskellige måder«.

Man kan måske sige, at Sara Lidmans stykke, som nu for første gang præsenteres i Danmark, er noget af et norrlandsk drømmespil. Iscenesætteren har da også ved siden af realismen valgt at give visse afsnit en let stiliseret accent. Mange vil måske synes, at særlig ét afsnit er makabert – ja endog utiltalende og modbydeligt, men afsnittet er nødvendigt, for at man i slutningen kan forstå Ingrids handlinger.

Et teaterstykke og en iscenesættelse skal tale for sig selv, og instruktøren skal ikke foregribe kritik og publikum, men Aarhus Teater har bedt mig skrive til programmet – dette være hermed gjort – nu venter forestillingen. Hvis den har noget at sige, bliver vi taknemmelige, for den har under arbejdet varmet både ensemble og instruktør om hjertet.

Gösta Terserus.

Fra opførelsen af *Kristin Lavransdatter* i Oslo

KRISTIN LAVRANSDATTER

Aarhus Teaters næste forestilling bliver dramatiseringen af nobelpristageren Sigrid Undset's roman, *Kristin Lavransdatter*, der er blevet en af Det norske Teaters populære forestillinger. Første del, *Kransen*, som Aarhus Teater viser for første gang for dansk publikum, handler om den unge Kristin, som til trods for de strenge moralbegreber, der herskede blandt norske stormænd i middelalderen, følger sin kærlighed til den fredløse Erlend. Titelrollen spilles af *Hanne Ribens* og den store rolle som Erlend af *Erno Müller*.

Chefen for Det norske Teater, Tormod Skagestad, hvis vej til teatret gik via forfattergerningen, gav sig for 3-4 år siden i kast med den store, krævende opgave at dramatisere Sigrid Undset's roman. Resultatet overstege alle norske forventninger. Det lykkedes ikke alene Skagestad at gendigte handlingen, men at give romanen spændende scenisk liv uden at sætte noget til af den finhed, der karakteriserer Sigrid Undset's menneskeskildringer, således at *Kristin Lavransdatter* fremtrådte som et digterværk.

For at give det danske teaterpublikum de bedste muligheder for at møde den store, norske succes i den helt rigtige form, har Aarhus Teater inviteret Tormod Skagestad som gæsteinstruktør og formålet hans dekorationsmaler, Arne Walentin, til at genskabe kostumer og scenebilleder for os.

Tormod Skagestad er født 1920 i Krødsherad og har fået en vigtig del af sin uddannelse i Amerika. Han debuterede som lyriker i 1946 og har udgivet to digtsamlinger, men senere er det som teatermand, han er blevet mest kendt. I årene 1949–53 var Skagestad knyttet til Norsk Rikskringkastning som dramaturg, oversætter og instruktør (af bl. a. Lorca og Brecht). Hans hørespil *Mørke vinder, Brør, I gryet blir månen grå* slog helt igennem. *Brør* fik 2. præmie i hørespilkonkurrencen i 1950.

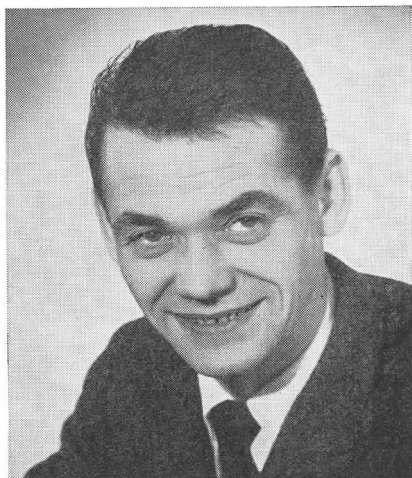
Siden da har Skagestad mere og mere nærmet sig teatret. *Brør* blev omskabt til det stemningsrige skuespil *Den kvite folen*, som gik på Det norske Teater i 1954 med Skagestad som instruktør, og på samme tid blev han fastknyttet til teatret. I 1955 vandt han 1. præmien i den nordiske skuespilkonkurrence med *Under treet ligg øksa*, og senere kom *Flyplassen*, der begge blev opført på Det norske Teater med forfatteren som instruktør.

I Skagestads skuespil er der stærke indslag af symbolik og lyriske stemninger; han nøjes ikke med realistisk dramatik omkring individuelle konflikter, men søger problemstilling og kræver frit spil for fantasien. Baggrunden for handlingen i hans stykker er som oftest konflikten mellem forskellige indstillinger til livet. I *Den kvite folen* oplever man modsætningen mellem kunstnerdrømme og borgerligt hverdagsliv, og i *Under treet ligg øksa* kolliderer gammel norsk bondetradition med teknikens tidsalder, et motiv der går igen i *Flyplassen*, hvor ellers ungdomsmoralen nutildags er grundtemaet.

Skagestads særkende er hans litterære udsyn; han har lært meget af moderne amerikansk dramatik, og man mærker, han er velbevandret i de store verdens-dramatikere fra Tjekov til de græske tragikere.

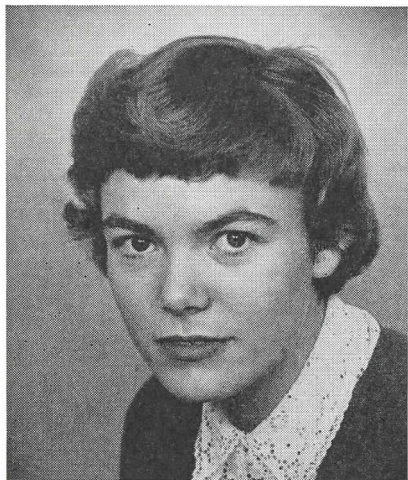
Bent Børgesen

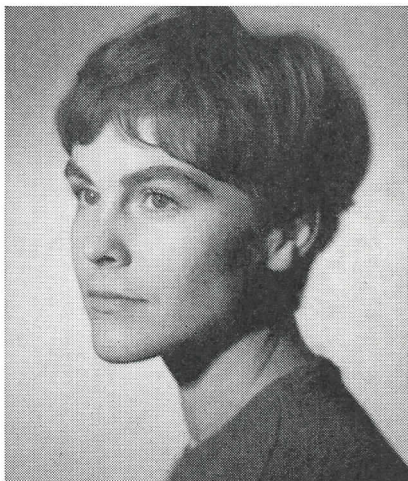
Erling Dalsborg

Paul Smyrner

Tonny Spangsbo

Elsebeth Steentoft

Vigga Bro

Tove Maës

Gennem engagementet af *Tove Maës* har Aarhus Teater sikret sig en skuespillerinde, hvis navn er tæt knyttet til det moderne, nutidige danske teater og til gennembruddet af de strømninger, som vældede ind over Danmark i halvtredserne.

Tove Maës talent besidder en egen poesi, også i de realistiske kvinderoller, som er blevet hendes. Hos *Tove Maës* bevares og understreges et varmt, skært erotisk element selv i roller, som tangerer det sære, det udfoldede.

Det er en glæde, at Aarhus Teater har formået at knytte den begavede kunstnerinde fast til personalet. Det står som endnu et tegn på den centrale position, landsdelsscenerne er kommet til at indtage i vor tids danske teater.

Allan Fridericia.

3. forestilling sæsonen 1963-64

JOB KLOKKEMAGERS DATTER

Skuespil i fem billeder af

SARA LIDMAN

Oversættelse: *Kjeld Elfeldt*

Iscenesættelse: *Gösta Terserus* (som gæst)

Dekoration: *Jens-Anker Olsen*

Kostumer: *Maria Deleuran*

Personerne:

Simon, kaldet Job Klokkemager	<i>Paul Smyrner</i>
Ingrid } hans børn	{ <i>Tove Maës</i>
Roland }	{ <i>Bent Børgesen</i>
Børge, Ingrids kæreste	<i>Erling Dalsborg</i>
Vera, en bondepige	<i>Tonny Spangsbo</i>
Gunilla } to piger fra Stockholm	{ <i>Vigga Bro</i>
Clary }	{ <i>Elsebeth Steentoft</i>

Handlingen udspilles i en mindre landsby i Norrland

Scenemester: *Aage Rishøj* – Belysningsmester: *Carl E. Andreassen*

Overregissør: *Harald Møller* – Suffløse: *Lise Wantzin*

Lydteknik: *Bent Andersen* -- Frisør: *Caroline Nielsen*

Instruktørassistent: *Mads-Peter Neumann*

Ophold efter 2. billede

Forestillingen slut ca. kl. 22,30

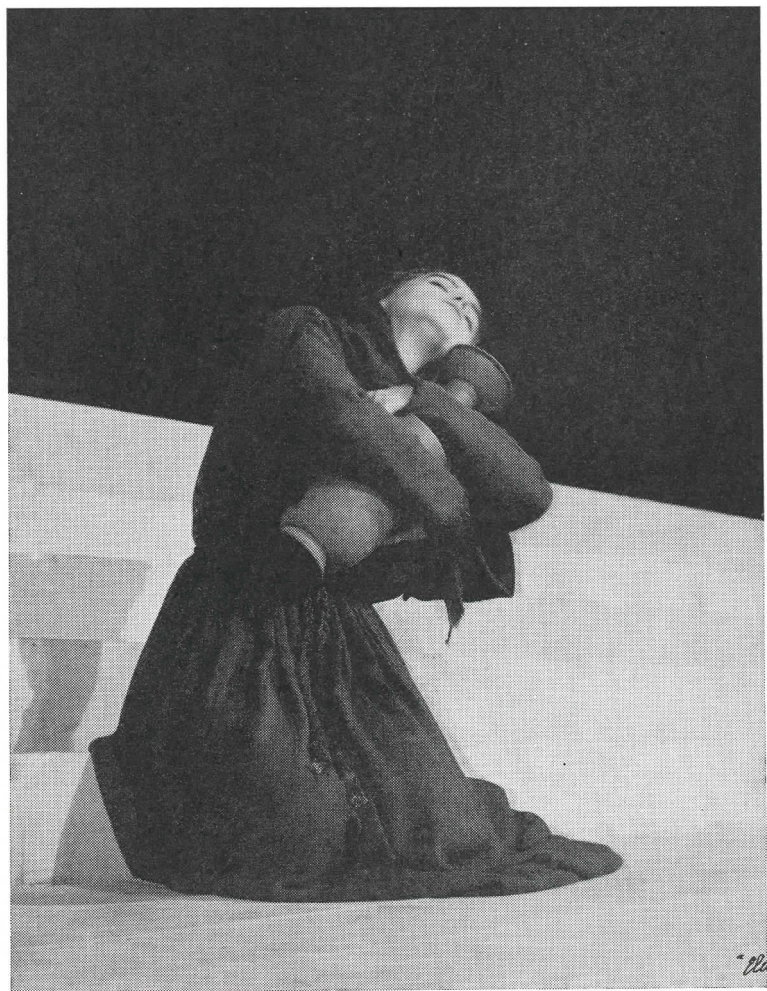

Euripides' *Medea*

Græsk gæstespil

I dagene 28. og 29. oktober får Aarhus Teater besøg af det græske »Piraiikon Theatron« fra Athen. Det græske ensemble kommer fra et gæstespil på Det kgl. Teater, hvor man opfører Sofokles' *Elektra*, som også vises i Aarhus. Her opføres desuden Euripides' *Medea*. »Piraiikon Theatron« ledes af Dimitrios Rondiris, der studerede teater hos Max Reinhardt i Wien og på »Deutsches Theater« i Berlin. På Det Nationale græske Teater iscenesatte han omkring hundrede stykker fra det internationale, klassiske repertoire og organiserede den første internationale festival i Athen af Græsk Tragedie, idet han producerede *Elektra* på det gamle Herodus Atticus-teater.

I 1957 grundlagde Rondiris »Piraiikon Theatron«, som foruden forestillinger i Grækenland også har touneret over det meste af Europa. Det var i 1960 på en sådan tourne, at *Aspasia Papathanassiou* (som også kommer med til Aarhus) vandt første prisen for sit spil i *Elektra* på »Theatre of All Nations Festival« i Paris.

Sofokles' *Elektra*

Euripides' *Medea*

Jean Genet

AARHUS TEATERS STUDIO

er begyndt prøverne på den første forestilling – et program omfattende to af det moderne drama's hovedpersoner – Jean Genet og Samuel Beckett. Ingen af de to er ukendte her i landet. Af Genet har *Stuepigerne* været vist i TV og *Balkonen* på Det ny Teater og Beckett's *Vi venter på Godot* og *Krapp's sidste bånd* har begge været spillet her på teatret.

Det bliver Jean Genet's debutstykke – *Den dødsdømte* (*Haute surveillance*) – publikum i Aarhus og omegn skal stifte bekendtskab med. Han er vel nok en af de mest omdiskuterede forfattere i efterkrigstiden, og hans debutskuespil og *Tyvens dagbog* m. fl. er mere eller mindre selvbiografiske visioner fra underverdenen, hvor Genet selv hørte hjemme, fra han som ti-årig på et optagelseshjem uretfærdigt blev beskyldt for at være tyv og så besluttede at leve op til folks mening om ham, til han i 1948 på forbøn af en række berømte franske skribenter med Sartre og Cocteau i spidsen blev benådet for en livstidsdom.

Den dødsdømte er oversat af Svend Fridberg, og Ivan Mogensen har lavet decorationen. Personerne, vi møder, er Green Eyes: *Erno Müller*, Lefranc: *Troels Munk*, Maurice: *William Kisum* og fængselsbetjenten: *Børge Hilbert*. Preben Harris sætter iscene.

Samuel Beckett's nyeste dramatiske eksperiment *Play* (Spil) havde verdenspremiere i Tyskland i forsommeren. Stykkets danske oversætter, Chr. Ludvigsen, kraver bl. a.:

Beckett's forfatterskab kredser bestandigt om samme ganske enkle menneskelige temaer: ensomhed, en hang til at gøre sig forståelig trods ordenes svigten, en stadig venten på en slags udløsning eller befrielse fra denne verdens evindelige puslerier. Livsudfoldelsesmulighederne for Beckett's personer reduceres stadig fra værk til værk. Men de har stadig noget at skulle have sagt.

I *Godot* kunne personerne både gå, stå og sidde. I *Slutspil* havde kun tjeneren Clov en vis mobilitet i behold; til gengæld kunne han ikke sætte sig. I *I glade dage* sad Winnie uhjælpelig fast i sin jordhøj, til sidst til halsen, mens hendes mand endnu med besvær kunne kravle.

I *Spil* er kun ansigter og stemmer tilbage plus et stykke uovervindelig fortid. Men det er nok for Beckett til at skabe et meget intenst virkende drama. For titusinde gang farer erindringen om et banalt trekantdrama gennem de tre hovedpersoners hjerne. For evigt er de lænket sammen gennem denne helt banale hverdagshistorie, deres eneste kontaktpunkt i tilværelsen. Hvis det nu ellers er den samme historie, de taler om. Historien er så banal, at alle kunne have oplevet noget lignende. Pointen er, at de tilsyneladende også er blevet døde, i hvert fald hører ingen af de implicerede, hvad de andre siger. Enhver er helt alene med sine egne tanker om historien, sin egen helt private forsvarstale, der samtidigt bliver en udleverende selvanklage.

Situationen kan minde svagt om Sartre's *Lukkede døre*, hvor »Helvede var de andre«. Kun er »de andre« her aldeles betydningsløse. Helvede eller vejen ud af det ligger i en selv, synes Beckett at sige i *Spil*. Men måske vil vi slet ikke ud af dette helvede, måske nyder vi ligesom Beckett's tre personer lyden af vor egen stemme og føler, at det er den eneste måde, vi kan eksistere på. Eller rettere få en fornemmelse af, at vi er til. Jeg taler – altså er jeg.

Spil bliver iscenesat af Preben Harris, og Ivan Mogensen laver dekorationen. De tre personer på scenen er: Første kvinde: *Ruth Brejnholt*, Anden kvinde: *Elin Reimer* og Manden: *Gyrd Løfqvist*.

DET KONGELIGE TEATER

Repertoire for oktober 1963

SKUESPIL

August Strindberg: <i>Gustav III</i>	Knud Sønderby: <i>Kvindernes</i>
Goldini: <i>Mirandolina</i>	<i>oprør</i>
Jean Giraudoux: <i>Siegfried</i>	Bruun Olsen/Finn Savery:
Henrik Hertz: <i>Sparekassen</i>	<i>Teenagerlove</i>

OPERA

Verdi: <i>Aida</i>	Verdi: <i>Rigoletto</i>
Beethoven: <i>Fidelio</i>	Puccini: <i>Bohème</i> og <i>Gianni</i>
Carl Nielsen: <i>Saul og David</i>	<i>Schicchi</i>
Mozart: <i>Tryllefløjten</i>	Gilbert/Sullivan: <i>Retten er sat</i>

BALLET

Bournonville/Lumby, W. Holm:	Balanchine/Emanuel Chabrier:
<i>La Ventana</i>	<i>Bourree Fantasque</i>
Roland Petit/Georges Bizet:	Bournonville/Gade, Helsted,
<i>Carmen</i>	Paulli: <i>Napoli</i>
Balanchine/Georges Bizet:	Elsa Marianne v. Rosen/H. C.
<i>Symfoni i C</i>	Lumby: <i>Irene Holm</i>
Balanchine/Paul Hindemith:	Frank Chaufuss/Glazunow:
<i>Fire temperamenter</i>	<i>Garden Party</i>

I dagene fra 25.–26. oktober 1963 gæster det græske »Piraikon Theatron« Gamle Scene med opførelse af Sofokles' *Elektra*.

ODENSE TEATER har i begyndelsen af oktober premiere på den lille amerikanske musical *Fantasticks* med etiketten »stemningsskabende romantisk og samtidig ironisk parodisk«. Musikken er af Harvey L. Schmidt, teksten af Tom Jones efter Edmond Rostands skuespil *Les Romanesques*. Sejr Volmer Sørensen har oversat stykket, mens den norske instruktør Kirsten Sørli og Gene Nettles står for opsætningen, henholdsvis som iscenesætter og koreograf. Begge har tidligere sat forestillingen op i Oslo, hvor det dog ikke kom til nogen premiere, da Chat Noir-teatret brændte på generalprøve-aftenen.

Til denne forestilling har Odense Teater engageret *Gitte Hæning*, som her får sin sceniske debut. Hendes partner bliver *Paul Hüttel*, og i øvrigt medvirker bl. a. *Holger Perfort*, *Mogens Brix Pedersen*, *Preben Ravn* og *Preben Borggaard*.

Derefter bliver scenen overladt til Den fynske Opera, der opfører *Bortførelsen fra Seraillet*.

AALBORG TEATER har genoptaget sin store succes *Den kaukasiske Kridtcirkel*, og den 16. oktober er der premiere på dobbeltforestillingen: Gustav Wied's *Skærmydsler* med *Inger Bagger* og *Lotte Sernberg* som de to tanter, *Bodill Sangill* som Ellen og *Arne Weel* som professor Petersen samt Johan Ludvig Heiberg's *De Uadskillige* med bl. a. *Carla Hansen*, *Susanne Bruun-Koppel*, *Palle Reenberg*, *Karl Erik Christophersen* og *Eik Koch*. Ole Walbom sætter iscene.

Samtidig begynder prøverne på Eugene Ionesco's *Luftgængerer* med *John Hahn Petersen* i hovedrollen og *Lise Wolst* fra Odense Teater som hans kone. Man stiler på premiere i begyndelsen af november.

AARHUS TEATER
Direktør *Allan Fridericia*
Teatersekretær *Jesper Gottschalch*

Skuespilpersonale

Gustaf Bentsen	Jane Jeppesen
Ruth Brejnholm	Ulla Britta Jørgensen
Marie Brink	William Kisum
Vigga Bro	Jørgen Krogh
Elna Brodthagen	Bodil Lindorff
Fritz Brun	Lars Lunøe
Bent Børgesen	Gyrd Løfqvist
Erling Dalsborg	Tove Maës
Birgit Espersen	Troels Munk
Peter Eszterhas	Erno Müller
Jørgen Fønss	Elin Reimer
Inger Gleerup	Hanne Ribens
John Hahn-Petersen	Paul Smyrner
Preben Harris	Tonny Spangsbø
Børge Hilbert	Gunnar Stryhn

Lise Wantzin

Instruktører

Benedikt Arnason, Island	Tormod Skagestad, Norge
Bent Christensen	Palle Skibelund
Preben Harris	Gösta Terserus, Sverige
Ole Walbom	

Elever

Bende Harris	Mads-Peter Neumann
Loh Jansberg	Vibeke Pedersen
Ejnar Hans Jensen	Torben Rasmussen
Anna Louise Léfevre	Kaspar Rostrup
Birthe Mariat	Elsebeth Steentoft-Sørensen
Nanna Sonne	

Fortsættes næste side.

Funktionærer

Kapelmester Arvid Andersen	Billetkass. Bodil Larsen
Underregissør Bent Andersen	Pianist Rita Wiborg Larsen
Orkesterregissør Bloch Andersen	Overregissør Harald Møller
Scenefunktionær Eigil Andersen	Teatermaler Ivan Mogensen
Belysningsmester C. Andreassen	Vagtmester Harald Møller
Regissør Gustaf Bentsen	Maler Knud Møller
Scenefunktionær Hans Birk	Damefrisør Caroline Nielsen
Maskinmester Børge Christensen	Teatermaler Jens-Anker Olsen
Assistent Carl Christiansen	Scenefunktionær Bent Petersen
Snedker Marius Dahl	Skræder Stanley Petersen
Kostumiere Marie Deleuran	Belysningsass. Orla Pind
Kapelmester Per Dreier	Kostumierass. M. Rasmussen
Kostumierass. Hanne Gissel	Scenemester Aage Rishøj
Påklæder Gunnar Jacobsen	Billetkass. Joan Wulff Stenulen
Tømrer Kaj Johansen	Påklæderske Kristine Strube
Souffløse Ingeborg Jensen	Overkontrollør Gregers Surlan
Vagtmester Carly Jensen	Underregissør Frode Sørensen
Billetkass. Gudrun Jensen	Tømrer Erik Villumsen
Musikarkivar Johannes Jensen	Tømrer Aksel Vistisen
Billetkass. Gudrun Kaas Hansen	

Administration

Bogholderske Gerda Bothner	Sekretær Tove Laursen
Kasserer Hedvig Illum	Sekretær Karen Skjødt

Lærere ved elevskolen

Danselærerinde Inger Funder	Magister Tage Hind
Afspændingspædagog	Adjunkt Bent Jespersen
Agnete Hammerich	
Sanglærerinde Gudrun Kesmodel	

ER DE KLAR OVER HVOR MANGE
PENGE DE SPARER
VED AT TEGNE
ABONNEMENT I AARHUS TEATER?

De kan oven i købet vælge den form,
der passer netop DEM

Jydsk folkescenes 1. serie A

1. serie B

2. serie C

2. serie D

eller GULDHEFTET med familierabat

Hertil kommer de særlige

UNGDOMSABONNEMENTER

og JYDSK SKOLESCENE